

NIETES – Kim Karssen & Hendrik Kegels/BRONKS/Theater Artemis

Omgekeerd evolutieverhaal met veel negaties

Theatermakers Kim Karssen en Hendrik Kegels zeggen in de voorstelling NIETES “Nee!” tegen alles dat hun pad kruist. Ze bieden weerstand, gaan in verzet, maar maken er in het proces al snel een bonte boel van. In deze coproductie van BRONKS en Theater Artemis staat de onvermijdelijkheid van verandering centraal. NIETES toont in haar standvastigheid de voordelen van loslaten, terwijl ze in haar enthousiasme kinderen vanaf 4 jaar mee op sleeptouw neemt.

NIETES wordt ingeluid met een luide bonk. De grote houten doos die in het midden van de zwarte scène staat, breekt plots open. De voorste wand valt neer en onthult zo twee figuren die zich in de doos schuilhielden. Kim Karssen en Hendrik Kegels staren ons vol ongeloof aan. Omdat we het publiek zijn, staren we terug. We zien hoe de twee figuren zowel gevangen zitten tussen de overblijvende drie muren van de kubus, als ontbloot zijn door het wegvallen van de vierde. Ze willen echter geen pottenkijkers in de buurt en dus laten ze gepikeerd van zich horen. “Nee!” schreeuwen ze plots onze richting uit. “Nee!” weergalmt het meermaals. Ze willen de lichten weer kunnen doven en de klok terugdraaien. Ze doen er alles aan om ons weer buiten te sluiten, maar de vierde wand rechtekken lukt hen niet. Het lijkt erop dat Karssen en Kegels onze starende ogen het komende uur zullen moeten verdragen. Al biedt het publiek van *NIETES* de spelers veel meer dan enkel hun blik. Vanaf het moment dat de grote speeldoos openbreekt, golven de stemmetjes, gilletsjes en lachjes van de jonge theatergangers op wiens maat deze voorstelling gemaakt is door de zaal. Bij elke “Nee!” wordt de aandacht van de kinderen dieper in het tafereel gezogen en worden hun plezierkreten luider.

Het zijn echter niet enkel de nukkige personages die de kinderen in de ban houden. Ook de kubus waarin de twee personages zich bevinden, zorgt voor verrassend vertier. Als een *trukendoos* begint de houten constructie objecten uit te spuwen die Karssen en Kegels helemaal van de kaart brengen. Plots spuit er rook vanuit de muren op hen! Hoe kan het toch zijn dat ze bij iedere stap die ze zetten, vast komen te zitten in dat gat in de vloer? Natuurlijk willen ze allesbehalve bekogeld worden door blauwe sponzen die hen opeens rond de oren vliegen... “Nee! Nee! Nee!” *NIETES* speelt zich af tussen muren die een onuitputtelijke bron aan verrassingen zijn. Zo kan er plots een golf aan sponzen uit de houten muren vloeien, springt er een massa kuishandschoenen op de scène en klimt er ook een eindeloze slinger van vodden uit de grond. Het jonge publiek smult van de wonderlijk veelzijdige set, die doet denken aan een wilde speeltuin, aan een op hol geslagen kinderhoek. De personages van Karssen en Kegels bekijken hun kleurrijke omgeving echter vanuit een ander oogpunt. Elk onverwacht verschijnsel is voor hen een gevaar, elke spons een nieuw probleem dat ze moeten oplossen, elke verrassing is een beproeving te veel.

Het duurt echter niet lang of de strijd van de nee-knikkers in *NIETES* begint slapstick-allures te krijgen. Hun gevecht wordt grappig, hun verzet een spel. Als publiek zien we de humor in van de mens die zich met alle macht tegen invloeden van buitenaf probeert te keren. Maar ook voor de personages van *NIETES* beginnen hun bewegingen een andere invulling te krijgen. Al snel raken ze afgeleid door hun eigen vijand. Te midden van de sponzige chaos verliezen ze stilaan hun weerzin en angst uit het oog, en beginnen ze te spelen met alles dat hen door de magische speeldoos aangereikt wordt. De luide “nee” die voordien weerklonk bij elke

handeling, wordt bedolven onder het spelplezier en wordt na verloop van tijd ingewisseld voor een onuitgesproken “ja”. De vraag rond het nut van de vele negaties die de voorstelling tot dan toe domineerden, dringt zich echter op. Waarom wordt er aan geen enkele “nee” een gevolg gegeven? Waarom bieden de personages weerstand tegen de veranderingen in hun omgeving, als ze hun verzet zo gemakkelijk uit het oog verliezen? Stilaan wordt het duidelijk dat de “nee” geen invloed heeft op het verloop van de voorstelling. Elke negatie blijkt een symptoom van angst, wantrouwen of boosheid te zijn, zonder enige impact op de ontwikkeling van het verhaal. De makers tonen deze emoties, maar laten helaas kansen liggen om erop in te spelen en ze te onderzoeken. *NIETES* weet zichzelf van een stiekem weerwoord te voorzien – “Welles!” – maar deze delicate overgang, deze subtiele boodschap van omarming en hoop, zou wel eens te makkelijk voorbij kunnen gaan aan de kinderen in de zaal. Zij zijn zich vooral aan het vergapen aan de grappige, kleurrijke, avontuurlijke gebeurtenissen die zich ondertussen op het podium voordoen.

Al spelend bootsen Karssen en Kegels een hele wereld na die verdraaid hard begint te lijken op het verhaal van de evolutie.

Van zodra de personages zich overgeven aan de wonderen van de kubus, slaat *NIETES* een andere weg in. De twee ex-pessimisten kijken nu met nieuwsgierigheid naar het kubusje dat hen omringt. Karssen en Kegels blazen het kuismateriaal nieuw leven in en beginnen het beeldend te gebruiken. Het getuigt van een grenzeloze fantasie wanneer Kegels zich plots met de gekleurde sponzen weet te transformeren tot een onverbiddelijk sponsmonster. Daarna tovert hij zich dan weer met drie sponzen op het hoofd om tot iets wat eerst op een kip, dan een hond, en ten slotte op een dinosaurus lijkt. Al spelend bootsen Karssen en Kegels een hele wereld na die verdraaid hard begint te lijken op het verhaal van de evolutie. Al begint dit verhaal met twee angstige mensen in een steriele ruimte, en eindigt het met een meteoriet – gemaakt van grijze vodden – die inslaat op een weelderige jungle, waarna twee dinosaurussen zich dansend en zingend over het podium bewegen. De geschiedenis wordt teruggespoeld. In *NIETES* willen theatermakers Karssen en Kegels het grote universum en ons minuscule bestaan erin onderzoeken. Welke houding nemen we als mens het best aan in het licht van de grote veranderingen die ons in de toekomst te wachten staan? Volgens hen zal een speelse, kinderlijke kijk op de geschiedenis en de toekomst ons nog het verste kunnen brengen.

Want ook tijdens de dans van de omgekeerde evolutie, laten de kinderen in de zaal luid en geanimeerd van zich horen. Ze lachen met de nieuwe organismen, verwonderen zich over de gekke vormen die voor hun ogen ontstaan en geven daarbij ook luid hun inzichten en meningen mee. Al het lijkt het tweede deel van de voorstelling de opmerkingen van de kinderen iets minder goed te absorberen. Terwijl Karssen en Kegels als nee-knikkers moeiteloos in dialoog gingen met de kinderen in de zaal, dreigen ze als dinosaurussen de commentaren vanuit de zaal te negeren. Tijdens het uitbeelden van de geschiedenis hijsen ze onaangekondigd de denkbeeldige vierde wand weer op en gaan ze niet meer in interactie met hun kleine dramaturgjes. Dit zorgt ervoor dat de magie van hun relaas soms doorprikt wordt door het geroep van de kinderen die de overgang van interactie naar fictie niet geregistreerd hebben. Al blijft de verhouding tussen ‘*show*’ en ‘*tell*’ in een kindervoorstelling natuurlijk steeds een moeilijke balanceeroefening.

NIETES brengt het verhaal van de mens die zich eerst verzet tegen zichzelf en zijn omgeving, maar zich ten slotte weet te ontpoppen tot een *homo ludens*, dansend op het getij der veranderingen. De personages van Karssen en Kegels worden op het einde van de voorstelling zelfs in die mate meegesleept door hun spel dat ze van geen stoppen willen weten. Gaan de

lichten uit? Is de tijd om? “Nee!”, protesteren ze samen met alle kinderen in de zaal. En met deze laatste, gemeente, gezamenlijke “nee” is de cirkel van *NIETES* rond.

<https://e-tcetera.be/nietes-kim-karszen-hendrik-kegels-bronks-theater-artemis/>